

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากทุกวันนี้ นักเรียนมีได้เรียนวิชาสังคมศึกษาจากครูโดยตรงเท่านั้น แต่ยังสามารถได้รับความรู้โดยอาศัยสื่อมวลชน (Mass Media) เป็นต้นว่า วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สื่อมวลชนเหล่านี้มีความประโยชน์ในอันที่จะช่วยให้การเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น การให้การศึกษาในปัจจุบันก็มุ่งที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience) มากกว่าการให้การศึกษาแต่เฉพาะด้านวิชาการ หรือ ทฤษฎีเท่านั้น เป็นการทำให้เด็กได้รับความรู้กว้างขวาง และช่วยให้เรียนรู้เร็วขึ้นอีกด้วย สื่อมวลชนเหล่านี้จึงถือเป็นอุปกรณ์อันหนึ่งที่จะช่วยการศึกษาของเด็ก และสามารถให้ประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งครูไม่สามารถให้แก่เด็กได้ การเรียนการสอนนั้นไม่จำเป็นว่านักเรียนจะต้องเรียนรู้จากครูในชั้นเรียนเสมอไป ครูควรจะรู้จักวิธีการที่จะนำเอาสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อช่วยขยายเนื้อหาที่สอนไว้ นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังช่วยให้เด็กเรียนเกิดจินตนาการและมโนภาพอีกด้วย

คำว่า " สื่อมวลชน " ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า " Mass Media " หมายถึง บรรดาเครื่องมือคมนาคมสื่อสาร ที่สามารถจะนำเรื่องราวอย่างเดียวกันไม่ว่าเรื่องราวนั้นจะเป็นสิ่งที่เราอาจรับรู้ได้ด้วยการฟัง การเห็น หรือวิธีการสัมผัสอย่างอื่น ๆ ไปสู่มวลคนเป็นจำนวนมาก โดยบุคคลเหล่านี้อาจจะแยกกันอยู่ ณ แห่งหนตำบลใดก็ได้ จากคำจำกัดความนี้ จะกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพโปสเตอร์ ภาพโฆษณา และสื่ออื่น ๆ อีกหลายอย่างถือเป็นสื่อมวลชนทั้งสิ้น นอกจากนี้สื่อมวลชนที่ประดิษฐ์กรรมอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เข้าวาง เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ และ โทรทัศน์ เป็นต้น สื่อมวลชนประเภทนี้บางแห่งเรียกว่า " Electronic Media "

สำเนา วราภรณ์, "สื่อมวลชนกับการศึกษา" บทความทางวิทยุกระจายเสียง
ชุดความรู้ทั่วไป, (กรมประชาสัมพันธ์, พระนคร, 2506) หน้า 121

อิทธิพล หมายถึงสิ่งที่มีอำนาจเหนือ ทุกวันนี้สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ มาก จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง ผู้ดูและ ผู้อ่านมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของสื่อมวลชน

อิทธิพลของสื่อมวลชนทำให้เกิดผลได้เป็น 2 ทาง คือ ทางที่มีประโยชน์และ ทางไม่มีประโยชน์ มีส่วนช่วยทั้งในการสร้างและทำลาย สามารถเปลี่ยนทัศนคติและความรู้สึก นึกคิดให้แก่ผู้ฟัง ผู้ดู และผู้อ่าน สื่อมวลชนเหล่านี้วันหนึ่ง ๆ มีหลายชั่วโมงที่ทั้งเด็กและผู้ใหญ่คลุกคลีอยู่ด้วย เด็กเมื่อยู่กับสิ่งเหล่านั้นนาน ๆ เข้า สิ่งเหล่านั้นย่อมนำความคิด ความ อาน และความรู้สึกต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้แก่เด็ก เด็กก็อาจจะยอมรับ เชื่อถือสิ่งเหล่านั้นได้ ดังนั้น เมื่อใดทราบถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนทั้งที่มีผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาค้นคว้าก็จะค้นหา วิธีส่งเสริมเพื่อใช้ประโยชน์จากอิทธิพลของสื่อมวลชนในทางที่ดี ส่วนอิทธิพลในทางที่ไม่ดีก็พยายามหาวิธีแก้ไขและขจัดอันตรายที่จะเกิดขึ้น

สื่อมวลชนคงกล่าวมาแล้วว่าประเทศไทยมีแพร่หลายมานานแล้ว แต่มีเพียงผู้สนใจ ว่าสื่อมวลชนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความประพฤติ และการศึกษาในบางแขนงวิชาเท่านั้น ไม่ปรากฏ ว่าใครมีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับด้านการ เรียนวิชาสังคมศึกษานี้แต่อย่างไร ฉะนั้น ผู้เขียน ในฐานะที่เคยสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษามาก่อน จึงมีความสนใจที่จะทำการ วิจัยเพื่อศึกษาคว้า สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และ หนังสือพิมพ์ มี ส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนหรือไม่ มากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้นำ ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าว เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่นักเรียนให้มากที่สุด

ปัญหา

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้จะเกี่ยวกับเรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนที่จะมีผลต่อการ เรียนวิชา สังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ในจังหวัดพระนคร ปัญหาของอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการ เรียนวิชาสังคมศึกษาก็คือ

1. ต้องการทราบอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการ เรียนวิชาสังคมศึกษาว่า มีอย่างไร - บาง
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลดีหรือไม่ ถ้าดีแค่ไหน และถ้าไม่ดีคืออย่างไร เพื่อจะได้ออกช่วยกันแก้ไขสิ่งที่ไม่ดี และส่งเสริมสิ่งที่ดี อยู่แล้ว ให้ดียิ่งขึ้นเท่าที่ควร
3. ต้องการทราบทัศนคติของเด็กจากการ ได้รับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ถูกต้อง
4. ความสนใจของเด็กที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับจากสื่อมวลชนว่าสนใจ ขนาดไหน

ความสำคัญของปัญหา

สาเหตุที่ทำให้ผู้เขียนสนใจเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มีอยู่ด้วยกันหลายประการ

1. วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่กว้างขวางมากต่อการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนโดยตรง การเรียนวิชาสังคมศึกษานั้นนอกจากนักเรียนจะเรียน จากครูสอนในโรงเรียนโดยตรงแล้ว ยังสามารถได้รับการถ่ายทอดทาง อ้อมจากสื่อมวลชนได้อีกด้วย นอกจากนี้การเฝ้าสื่อมวลชนเพื่อช่วยในการ เรียนสังคมศึกษา ยังทำให้เด็กเข้าใจง่ายและสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย อีกด้วย
2. สื่อมวลชนนอกจากจะให้ความบันเทิง เป็นการพักผ่อนสมองแล้ว ยังเป็น เครื่องช่วยเร้าความสนใจของเด็ก เพราะเด็กมีโอกาสได้ยืม ทัศนะ เห็น จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเร้าให้เด็กอยากกรู้อยากเห็นมากขึ้น
3. สื่อมวลชนต่าง ๆ ทุกวันนี้มีมากมาย มีบทบาทสำคัญ และยังมีความสัมพันธ์ใน ชีวิตประจำวันมาก เป็นการให้ประสบการณ์ (Experience) ซึ่ง เป็นพื้นฐานของความคิดและความเข้าใจของเด็ก
4. อิทธิพลของสื่อมวลชนนั้น ไหลล้นไปทั้งทางดีและไม่ดี เป็นเสมือนดาบ 2 คม จึงต้องคอยเอาใจใส่ระวังให้เด็กได้รับประสบการณ์ในทางสร้างเสริม มากกว่าในทางทำลาย

5. นอกจากนี้สื่อมวลชนยังช่วยให้เด็กมีทัศนคติในทางที่พึงปรารถนา
 เหตุที่เป็นเช่นนี้ นักจิตวิทยาอธิบายว่า เนื่องจากช่วยทำให้เกิดอารมณ์
 (Emotion) ความรู้สึก (Feeling) และยังเป็นสิ่งช่วยทำให้เกิด
 ความประทับใจ (Impression) และเร้าใจ (Stimulation)
 เด็กอีกด้วย
6. โดยเหตุที่สื่อมวลชนมีส่วนในการให้ความรู้ ปลุกฝังทัศนคติและสร้างบุคลิกภาพ
 ของเด็กช่วยการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และช่วยให้เด็กเข้าใจ
 รวดเร็วจำได้นาน จึงเป็นการช่วยประหยัดเวลาในการสอน นอกจากนี้
 สื่อมวลชนยังจะเป็นส่วนขยายการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะบุคคลทุกชั้น
 ต่างก็สนใจต่อความสุข ความบันเทิง ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการถ่ายทอด
 การเรียนรู้ต่าง ๆ และส่งเสริมให้เด็กมีความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถ
 ในการประกอบกิจการงานที่ยากขึ้นในภายหน้า

ด้วยเหตุผลและเหตุการณต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้พบเห็นนี้เป็นเหตุจูงใจให้ผู้เขียนสนใจ
 ที่จะทำการศึกษาค้นคว้า เพราะว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษา ถ้าเด็กไม่เคยได้ประสบการณ์
 ต่าง ๆ จากสื่อมวลชนมาก่อนเลย ก็เป็นการยากที่ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กได้รวดเร็ว
 ถูกต้อง ตรงกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงสนใจใคร่ศึกษาถึงอิทธิพล
 ของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน และโดยเหตุที่ผู้เขียนรับราชการ
 สังกัดกรมอาชีวศึกษา จึงได้เลือกทำการศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อนำ
 ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สังคมศึกษา เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม
 และทางธรรมชาติของมนุษย์ ในการสอนสังคมศึกษานั้น ครูควรจะต้องจัดประสบการณ์และ
 กิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติอันพึงปรารถนาในสังคม
 ของตน²

²กระทรวงศึกษาธิการ, "หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2503"
 (โรงพิมพ์คุรุสภา, พระนคร, 2503) หน้า 16

ในทัศนะของนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้นิยามเกี่ยวกับสังคมศึกษาไว้ดังนี้คือ

Carter V. Good³ : Social Studies : These portions of the subject matter of social sciences, particularly history, economics, political science, sociology, and geography, which are regarded as suitable for study in elementary and secondary schools and are developed into courses of study whether intergrated or not, and of which both the subject matter and the aims are predominantly social; not to be confused with the social sciences or with subjects having a social aim but not social content (as in the case of course in English art appreciation and personal health) not to be confined to too narrow or rigid a combination of studies

จากคำนิยามข้างต้นเราพอจะกล่าวได้ว่า สังคมศึกษาคือวิชาที่เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม และทางธรรมชาติของมนุษย์ มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีประสบการณ์และพฤติกรรมที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ ความคิด ทักษะ ทักษะ ที่ตั้งถามต่อสังคม และเป็นพลเมืองดีของประเทศ วิชาเหล่านี้ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ วิชาดังกล่าวนี้เป็นวิชาที่กว้างขวางมาก การเรียนการสอนในห้องเรียนจึงไม่เป็นการเพียงพอ นักเรียนอาจเข้าใจและได้รับความรู้จากวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวจากสื่อมวลชนจากการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน

โลกในปัจจุบันนี้เจริญก้าวหน้าอย่างมากมายนัยชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของบ้านเมือง การเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกัน ปัจจุบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรชั้นใหม่ ด้วยเหตุนี้จากหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 4-5-6) พ.ศ. 2503 จึงได้กำหนดวิชาที่เรียนเป็น 3 หมวด ดังนี้

³Good Carter V., Dictionary of Education (New York McGraw-Hill Book Company, Inc., 1959) p.22

1. วิชาบังคับร่วม คือ วิชาที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และสายสามัญเรียนร่วมกัน ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา วิชาที่เรียนนี้มีประโยชน์ในการเพิ่มพูนความเจริญงอกงามในด้านความรู้ของนักเรียนและเป็นรากฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าในแขนงวิชาอื่น ๆ ด้วย
2. วิชาหลัก คือวิชาที่เป็นประโยชน์โดยตรง ต่อการดำเนินอาชีพของนักเรียน ตามแผนกวิชาชีพที่เลือกเรียน
3. วิชาสัมพันธ์ คือ วิชาที่สัมพันธ์กับวิชาหลัก เพื่อช่วยในการประกอบอาชีพเป็นผลสำเร็จยิ่งขึ้น

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับร่วม ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามัญและสายอาชีพเรียนตามหลักสูตรเดียวกัน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพยายามหาวิธีการสอนสังคมศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน อาจเป็นกลวิธีการสอนในห้องเรียน หรือจากการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมหรือขยายเนื้อหาวิชาที่สอนในห้องเรียน ความมุ่งหมายในการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย⁴

1. ให้ความรู้ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชาตินั้น ๆ
3. ให้เข้าใจราบรื่นในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติความด้วยความจริงใจ

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, "หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ พุทธศักราช 2503" (โรงพิมพ์คุรุสภา, พระนคร, 2503) หน้า 4

4. ใ้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม
5. ใ้รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตน และสังคมประชาธิปไตย
6. ใ้รู้จักเหตุผล เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหาและรู้จักประเมินผล

ขอบเขตของวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพวางเนื้อหาไว้

ดังนี้⁵

ภูมิศาสตร์ภูมิภาค

ทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปแอฟริกา และ ทวีปอเมริกาใต้ โดยสังเขปในหัวข้อต่อไปนี้

- ก) ที่ตั้งและขนาด ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ
- ข) ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ
- ค) ประเทศ เมืองสำคัญ และการคมนาคม

ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย สมัยกรุงธนบุรี และ กรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบันในหัวข้อต่อไปนี้

1. การปกครอง และ เศรษฐกิจ
2. การศาสนา
3. วัฒนธรรมและศิลปกรรม
4. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

⁵กระทรวงศึกษาธิการ, "ประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ พุทธศักราช 2503" (โรงพิมพ์คุรุสภา, พระนคร, 2503) หน้า 18

ประวัติศาสตร์ทั่วไป

1. ความหมายของประวัติศาสตร์
2. มนุษย์และการจำแนกชาติพันธุ์
3. การปฏิวัติทางอุตสาหกรรม
4. ความก้าวหน้าทางวิทยาการ นับแต่ราวคริสต์ศตวรรษที่ 19
5. สงครามโลกครั้งที่สอง
6. องค์การสหประชาชาติ

หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

1. โครงสร้างของสังคมไทย
2. ทางโน้มของสังคมปัจจุบัน
3. พัฒนาการในทางสังคม
4. พัฒนาการในทางเศรษฐกิจ
5. การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ
6. หลักในทางศีลธรรม

นอกจากเนื้อหาสำคัญในหลักสูตรที่จะดำเนินการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นแล้ว ครูผู้สอนยังจะต้องสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ อีกด้วย เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น

ครูโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากประสบปัญหายุ่งยากในการสอนวิชาสังคมศึกษา เนื่องจาก วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่กว้างขวางมาก เนื้อหาที่จะสอนนั้นไม่มีเฉพาะในหนังสือแบบเรียนเท่านั้น การที่จะสอนให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรและประมวลการสอน เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรอบรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นอย่างดี ตลอดจนคอยติดตามความก้าวหน้าและความเป็นไปของโลกในปัจจุบันอยู่เสมอ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาบางเรื่องต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญ และความเปลี่ยนแปลงของ

บ้านเมือง เรื่องราวหรือเหตุการณ์บางอย่างใช้ได้และเป็นความจริงในสมัยหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อเหตุการณ์และกาลเวลาเปลี่ยนไปความเป็นจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนตามไปด้วย เมื่อเป็นดังนี้ ครูจะศึกษาค้นคว้าเรื่องราวจากหนังสือเอกสารทางวิชาที่มีอยู่เพียงเท่านี้ย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะถ่ายทอดให้แก่เด็กในปัจจุบัน เพราะอาจมีการผิดพลาดเนื่องจากไม่ทันสมัย และไม่ทันเหตุการณ์ จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ด้วย

บทบาทของสื่อมวลชนกับการศึกษา⁶

ปัจจุบันนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นสิ่งประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนเราเป็นอย่างมาก วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ ไม่เพียงแต่จะให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังให้ประโยชน์ทางด้านการศึกษาอีกด้วย

วิทยุ การวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทยมีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ บริษัท Telefunken ได้ขออนุญาตตั้งสถานีวิทยุวิทยุที่เกาะสีชัง และศาลาแดง แดนมแหลม ต่อมาในปี พ.ศ. 2471 กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ได้นำเครื่องส่ง 200 วัตต์ ให้ชื่อสถานีวิทยุ I.P.J. ซึ่งถือว่าเป็นการเริ่มบทบาทในฐานะเป็นสื่อมวลชน

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2492 ที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ตำบลทุ่งมหาเมฆ อำเภอ ยานนาวา พระนคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่การศึกษาและกิจการของกระทรวงศึกษาธิการ และให้ความรู้แก่ประชาชน

หากพิจารณารายการวิทยุในประเทศไทยที่สำคัญ เช่น ท.ท.ท. กรมประชาสัมพันธ์ เราจะเห็นว่ามียุทธศาสตร์ ขาว ความรู้ บันเทิง และโฆษณา ซึ่งขึ้นอยู่กับชุดปฏิทินรายการ วิทยุศึกษานั้นมีมาประมาณ 17 ปี แล้ว แต่การใช้วิทยุให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษายังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ขึ้นอยู่กับปัญหาหลายประการ เป็นต้นว่า ครูส่วนมากยังไม่รู้จักใช้วิทยุเพื่อการศึกษา คลื่นรบกวน กำลังส่งน้อย ตารางเรียนกับรายการวิทยุโรงเรียนที่ออกอากาศไม่ตรงกัน นอกจากนี้บางโรงเรียนก็ยังไม่มีการรับวิทยุ

ในต่างประเทศที่เจริญแล้ว กิจการวิทยุโรงเรียนเป็นที่นิยมแก่ครูและนักเรียนมาก

⁶ นิสิตปริญญาโทปีที่ 2 "บทบาทของสื่อมวลชนต่อการศึกษา" รายงานการสัมมนาของ นิสิตปริญญาโท แผนกวิชาสาสตร์ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2507

เช่น ใน อังกฤษ และ สหรัฐอเมริกา มีการจัดรายการเพื่อการศึกษา เช่น สถานีวิทยุของ
 อังกฤษ B.B.C. (British Broadcasting Co-operation) มีสภาให้ชื่อว่า The
 School Broadcasting Council for the United Kingdom เป็นผู้ให้ความคิดเห็น
 และช่วยจัดรายการเพื่อการศึกษาแก่ B.B.C. โดยช่วยเหลือทั้งครูและนักเรียน เช่น ช่วย
 ครูผู้สอนให้สอนดีขึ้น ส่งเสริมการสอนทุกวิชา ทางค่านักเรียน ก็ได้จัดทำบทเรียนทางวิทยุ
 ในวิชาต่าง ๆ เป็นต้นว่า สังคมศึกษา วรรณคดี ภาษาศิลปะ ดนตรี ฯลฯ ผลที่ได้รับปรากฏ
 ว่าเป็นที่นิยมของโรงเรียนมาก คุณค่าของวิทยุในด้านการศึกษา วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่ให้
 ประโยชน์ทางการเรียนการสอนหลายประการ เป็นต้นว่า

1. ให้เนื้อหาวิชาที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ปัจจุบัน
 จากวิทยุนักเรียนจะได้รับฟังข่าว และได้อภิปรายถึงปัญหานั้น ๆ ได้ทันที
 เพราะวิทยุเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เร็วที่สุดและสามารถไปได้ทุกหนทุกแห่ง
2. วิทยุให้ความรู้และความบันเทิง การเรียนวิชาสังคมศึกษาถ้าครูสอนโดย
 ใช้การบรรยาย บางครั้งทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย บางวิชา
 เป็นต้นว่า ประวัติศาสตร์ถ้าใช้การเรียนแบบท่องจำ นักเรียนอาจลืมได้
 ง่าย แต่หาเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นบทละครวิทยุ หรือเล่าเรื่อง มีเสียงดนตรี
 ประกอบ ก็จะทำให้เรื่องราวตอนนั้น สนุกสนาน เป็นจริง มีชีวิตชีวขึ้น
 ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เช่น อ่านจากหนังสือแบบเรียน และนอกจากนั้นยัง
 ทำให้จำได้แม่นยำขึ้นอีกด้วย
3. วิทยุช่วยให้เกิดความคิดและจินตนาการ วิทยุมีอำนาจในการสร้างอารมณ์ร่วม
 ให้แก่ผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ เกิดความเชื่อถือตามไปด้วย การเรียน
 ในปัจจุบันไม่นิยมสอนแบบให้เด็กเรียน เรียนแบบจำเอาความรู้หรือความคิด
 เห็นแคบ ๆ วิทยุเปิดโอกาสให้เด็กฟังแล้วรู้จักคิด บางครั้งวิทยุอาจค้าน
 กับความจริงที่ใดในหนังสือ หรือที่อ่านจากหนังสือ โดยมีเหตุผลและหลัก
 ฐานต่าง ๆ มาสนับสนุน การรู้จักคนคิดหลายแง่มุม ความมีใจกว้าง
 เป็นลักษณะของพลเมืองที่สังคมปัจจุบันต้องการ เพราะสังคมและเหตุการณ์

ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ยุ่งยากซับซ้อน และมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าเกี่ยวของมากมาย ดังนั้นการที่จะมองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแง่เดียวและเชื่อถือความทุกอย่างไป ก็จะเป็นการมองเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบันผิดไป วิทยุจะเป็นเครื่องเสนอปัญหาและความคิดเห็นในแง่ต่าง ๆ ให้กว้างขวางขึ้น

โทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 มีชื่อเรียกตามอนุสัญญาสากลวิทยุว่า H.S.T.- TV. คำเนิการโดยบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด เป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรกในประเทศไทย และในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498

สถานีโทรทัศน์แห่งที่สองของประเทศไทยคือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง 7) มีชื่อเรียกตามอนุสัญญาสากลวิทยุว่า H.S.A. - TV. กองทัพบก ได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์กองทัพบกขึ้น เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2501

นอกจากสถานีโทรทัศน์สองแห่งดังกล่าวแล้ว ปัจจุบันได้มีสถานีโทรทัศน์ที่ตั้งขึ้นในต่างจังหวัดอีก 3 แห่ง คือ ช่อง 5 ที่ขอนแก่น ช่อง 8 ที่ลำปาง และ ช่อง 9 ที่ภาคใหญ่

สำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันมีดำเนินการอยู่ 2 อย่างคือ

1. ชาติยความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 จัดโดยเทศบาลนครกรุงเทพฯ ใ้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาล เปิดรายการออกอากาศ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2507 โดยจัดสอนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าเหมาะสมตามความต้องการของโรงเรียน เช่น ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ออกอากาศ ทุกวัน จันทร์ พุธ ศุกร์
2. รายการโทรทัศน์ศึกษาซึ่งใ้ระบบโทรทัศน์วงจรปิดนั้น ปัจจุบันใ้สอนอยู่ในมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน

คุณค่าของโทรทัศน์ในด้านการศึกษา ในฐานะเป็นสื่อมวลชน โทรทัศน์ให้คุณค่าหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. สามารถนำข่าวสารทั้งภาพและเสียงไปสู่คนหมู่มากได้โดยง่ายและรวดเร็ว
2. โทรทัศน์จะรวบรวมคุณค่าที่ดี ๆ ของวิทยุและภาพยนตร์เข้าไว้ด้วยกันทำให้มีกำลังชักชวนแรง สามารถสร้างความเชื่อทัศนคติของชุมชนได้เป็นอย่างดี
3. ช่วยย่นเวลาการอธิบาย การพูด บรรยาย และการพาไปชมสถานที่นั้น ๆ ได้
4. อาจใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงสถานสังคม วัฒนธรรม ความประพฤติ การแต่งกายได้
5. ช่วยให้ชุมชนเกิดความรู้ดีกว่า เหตุการณ์นั้น ๆ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตน จำต้องรับรู้ สามารถเปลี่ยนความรู้สึกลึกเห็นได้
6. ถ้าหากผู้ปกครองมีความสามารถ โดยรู้จักเลือกและแนะนำให้เกิดชมรายการที่ดี โทรทัศน์ก็จะมิมีบทบาทช่วยในการอบรมฝึกนิสัยที่ดีแก่เด็กได้
7. โทรทัศน์จะช่วยเสริมบทเรียน และการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพยนตร์ ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่ชุมชนสามารถรับได้ทั้งทางประสาทหู ตา และภาพ มีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องทำให้มีชีวิตชีวาเหมือนกับสภาพในชีวิตจริง ภาพยนตร์ช่วยให้เราเข้าใจโลกได้ดียิ่งขึ้น สามารถนำเอาความรู้ที่อยู่ห่างไกลมาให้เราทราบรายละเอียดได้ภายในเวลาอันเล็กน้อย ภาพยนตร์ช่วยให้เนื้อหาวิชาที่ครูสอนกระจางซักเจน ละเอียดลึกซึ้งและสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ักเรียนได้มาก ภาพยนตร์สามารถให้นักเรียนได้รู้ เห็น และเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน ได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมความรู้เนื้อหาในวิชาที่เรียน เป็นต้นว่า ประวัติศาสตร์ แต่ภาพยนตร์จะให้ประโยชน์ทางการศึกษามากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตเป็นสำคัญ

คุณค่าของภาพยนตร์ในฐานะเป็นสื่อมวลชน ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่มีคุณค่าทางการศึกษา
หลายประการคือ

1. ให้ความรู้เป็นการเสริมสติปัญญา เช่น ภาพยนตร์ข่าว สารคดี
2. ส่งเสริมการอาชีพ การประมง การเกษตร การอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมภายในบ้าน การขนส่ง ฯลฯ
3. ส่งเสริมความประพฤติ ศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม ภาพยนตร์มีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติ ความประพฤติของบุคคลในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ชมชอบเลียนแบบอย่างจากสิ่งที่ตนสนใจในภาพยนตร์ไปประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้น จึงควรมีการควบคุมภาพยนตร์ไม่ให้เผยแพร่ภาพที่เป็นภัยแก่สังคม
4. คำนึงสุขภาพอนามัย ภาพยนตร์มีส่วนช่วยส่งเสริมป้องกันสุขภาพของประชาชนได้มาก ทั้งทางค่านส่งเสริมและป้องกัน

หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อประชาชนมาก หนังสือพิมพ์มีคุณสมบัติที่หลายประการ เป็นต้นว่า มีความยั่งยืนถาวรเก็บเป็นหลักฐานอ้างอิงได้ อ่านเมื่อไรก็ได้ตามความสะดวก ให้ความบันเทิงและสนใจ มีอิทธิพลต่อชนทุกชั้นทุกวัย แต่มีข้อจำกัดบางอย่าง ปรึกษีสื่อมวลชนประเภทอื่น คือไม่สามารถจะไปใดทุกหนทุกแห่ง เช่น วิทยุ ใคและมีขอบเขตจำกัด เฉพาะผู้อ่านหนังสือออกเท่านั้น

หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความคิดอ่านของผู้อ่าน มีอำนาจโน้มน้าวใจคนอ่าน ลักษณะของหนังสือพิมพ์แบ่งออกเป็น 3 อย่างคือ

1. ให้ความรู้ (Informing)
2. ชักจูงใจ (Persuading)
3. ให้ความบันเทิงความเพลิดเพลิน (Entertaining)

ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยมีทั้งภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ทั้งที่ออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ และรายเดือน ในจังหวัดพระนคร มีหนังสือพิมพ์รายวันประมาณ 20 ฉบับ ส่วนในต่างจังหวัดนั้นมีหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้

และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนมากเป็นหนังสือพิมพ์ราย 5 วัน

คุณค่าของหนังสือพิมพ์ในทางการศึกษา หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่ให้บริการแก่นักเรียน
หลายประการ

1. ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น เช่น การอ่านข่าวประจำวันทั้งในประเทศและนอกประเทศ สารคดีบางเรื่องมีเนื้อหาที่มีสาระความรู้มาก อาจช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ในวิชาที่เรียนให้กว้างมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเป็นคนที่มีทันสมัย ทันเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ความเป็นไป การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
2. ช่วยปลูกฝังนิสัยให้เป็นคนรักการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ช่วยให้เป็นคนมีความคิดวิจารณ์เนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ จากการอ่าน และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง
3. ทำให้ทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว การค้นคิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ให้ความรู้รอบตัว เป็นเสมือนกระจกเงาส่องสภาพความเป็นไปในสังคม
4. ให้ความบันเทิง ความเพลิดเพลิน ได้แก่หนังสือพิมพ์ประเภทรายสัปดาห์ รายเดือน ซึ่งมีคอลัมน์ต่าง ๆ ทั้งความรู้ สารคดี นวนิยาย ฯลฯ

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อชนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย อิทธิพลนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ

1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะได้รับอิทธิพลของสื่อ-
-มวลชนมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เช่น ไม่มีเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ ไม่มีเงินเพียงพอที่จะหาความรู้ ความบันเทิงจากการชมภาพยนตร์ และการซื้อหนังสือพิมพ์อ่าน จึงไม่ได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนดังกล่าว

2. การอบรมและพื้นฐานทางครอบครัว การศึกษาของผู้ปกครองมีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน ผู้ปกครองที่มีการศึกษาดี ก็จะเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของเด็กแต่ละวัย สามารถให้การอบรมสั่งสอนแนะนำแก่เด็กเป็นต้นว่า แนะนำให้ อ่านหนังสือที่ตีพิมพ์ประโยชน์ ชมโทรทัศน์ในรายการที่มีคุณค่าทางการศึกษา หรือห้ามดูภาพยนตร์ที่อาจนำไปสู่การกระทำที่ไม่สมควร เป็นต้น
3. การใช้เวลาว่าง นักเรียนที่มีเวลาว่างมากมักจะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีเวลาว่างน้อย โดยผู้มีเวลาว่างมุ่งประโยชน์ทางการให้ความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ เด็กวัยรุ่นโดยมากมักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อมวลชนโดยไม่รู้ตัว เป็นต้นว่า การแสดงบทบาท กรีฑาทาทาง การแต่งกาย คำพูด ฯลฯ ผู้ปกครองต้องพยายามเอาใจใส่ควบคุมดูแลให้ใช้เวลาว่างกับสื่อมวลชนในสถานที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมแต่ในสิ่งที่ดีที่งาม ให้แก่เด็กซึ่งจะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

005735

ปัญหาที่ต้องการในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัญหาเรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา ในชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ในจังหวัดพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสำรวจดูว่านักเรียนอาชีวศึกษาในระดับชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนคร ได้รับความรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ มากน้อย เพียงไร หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางที่จะหาทางปรับปรุงส่งเสริม

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อสำรวจว่าความรู้ทางด้านสังคมศึกษานั้น นักเรียนได้รับความรู้จากสื่อมวลชนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อสำรวจทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อสื่อมวลชนต่าง ๆ อันได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะ ปรับปรุง ส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ทำการสำรวจอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเรียนเฉพาะวิชาสังคมศึกษาเท่านั้น
2. สํารวจนักเรียนเฉพาะในระดับชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ
3. สํารวจทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ที่สุ่มตัวอย่าง 5 โรงเรียน จำนวนประชากร 500 คน เฉพาะในเขตจังหวัดพระนคร
4. สํารวจการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่ดำเนินอยู่ในปี พ.ศ. 2508

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยการศึกษา เรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพนี้ อาจมีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้การวิจัยบกพร่องไปบ้าง ตัวประกอบ (factor) หลายอย่างที่มีส่วนช่วยให้เกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้คือ

1. พื้นฐานความรู้และสถานการณ์เดิมของเด็ก เป็นต้นว่า เด็กมีความรู้ขนาดไหน และเคยอยู่ในสิ่งแวดล้อมเช่นไร ถึงแม้ว่าเด็กนั้นจะอยู่ในระดับชั้นเดียวกันก็จริงอยู่ และครูที่สอนก็ต่างกัน วุฒิปากะต่างกัน สิ่งแวดล้อมทางบ้านก็ต่างกัน การเอาใจใส่ดูแลของผู้ปกครองทางบ้านก็ต่างกัน ซึ่งเด็กส่วนมากก็มีพื้นฐานความรู้และความคิดโน้มน้าวไปยังไปตามลักษณะของสังคมที่เด็กอยู่ด้วย
2. พื้นฐานเศรษฐกิจทางบ้านก็ต่างกัน เด็กที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะผ่านสื่อมวลชนมากกว่า จึงมีประสบการณ์มากกว่าเด็กที่มาจากแหล่งที่ยากจน
3. ความสามารถของเด็กหรือสติปัญญาของเด็กแต่ละคนจะสามารถรับและเข้าใจได้หรือไม่ก็ต่างกัน ถึงแม้ว่าเวลาเรียนรู้จะพร้อมกัน เด็กที่มีสติปัญญาดี ก็สามารถรับได้ง่ายและเข้าใจได้ดีกว่าเด็กที่มีสติปัญญาไม่ดี
4. ทักษะของเด็ก หากเด็กมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีทางใจ ก็มักจะยึดมั่นถือมั่นนั้น จึงเป็นการแยกยาก
5. ความสนใจของเด็กเอง เป็นความจริงที่ว่าเป็นตัวประกอบอันหนึ่งที่จะตัดสินว่าเด็กจะรับอิทธิพลของสื่อมวลชนใดแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก เพราะว่าเด็กในวัยเดียวกันแต่ละคนย่อมมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันตามธรรมชาติ เป็นต้นว่า เมื่อทดลองให้เด็กหนึ่งห้องดูภาพยนตร์เรื่องเดียวกัน พอครูบถดองเรียกเด็กแต่ละคนให้เล่าให้ฟัง ก็จะทราบว่าแต่ละคนสนใจในเรื่องนั้น ๆ ต่างกัน บางคนอาจจะสนใจต่อแสงหรือเสียงที่เกิดขึ้น บางคนอาจจะสนใจต่อเครื่องมือที่นักแสดงนำมาประกอบ บางคนสนใจต่อเนื้อเรื่อง ดังนั้นถึงแม้ว่าจะจะเป็นวิชาสังคมศึกษาเหมือนกันก็จริง แต่เด็กอาจจะสนใจในสาขาของแต่ละเรื่อง แตกต่างกันได้ คือเด็กมี Selectivity แตกต่างกัน
6. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ ยังไม่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดที่นำมา Sampling นั้นมีเพียง 5 โรงเรียน และเฉพาะในจังหวัดพระนคร อันเป็นไปในวงแคบ ประชากรที่ใช้ไม่มากเท่าที่ควร

7. ได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนบางคนตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้ออีกด้วย
 8. คำถามบางข้อในแบบสอบถามที่ส่งไปสัมภาษณ์เด็กอาจมีบางข้อที่สื่อความหมายได้ไม่เหมาะสมกับผู้ตอบได้ทั่วทุกคน
- ด้วยเหตุนี้ขอבקพรองต่าง ๆ จากเหตุผลที่ผู้เขียนได้กล่าวแล้ว ย่อมจะมีส่วนช่วย
ใหญ่ของการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ เอกสาร ตำรา และสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ ซึ่งได้ความเห็นพ้องกันว่า วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เพราะจำนวนประชากรนักเรียนมีมากสะดวกในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งมีเวลาจำกัด ผู้เขียนจึงได้ออกแบบสอบถามโดยปฏิบัติดังนี้

1. ตั้งสมมุติฐานของคำถามว่าต้องการจะศึกษาอะไรบ้าง เพื่อให้คำถามแจ่มแจ้งและได้คำตอบที่ต้องการทราบจริง ๆ
2. ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ศึกษาหลักสูตรประมวลการสอน ตลอดจนรวบรวมประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม จากนั้นได้ตั้งหัวข้อกว้าง ๆ ว่าจะถามอะไรบ้าง
3. Pre - test นำปัญหาที่รวบรวมสร้างเป็นคำถามไปทดลองให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ทดลองตอบ มีบางคำตอบที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม
4. Test นำคำถามที่ได้แก้ไขแล้ว มาสร้างเป็นแบบสอบถามส่งไปยังนักเรียนตามโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างไว้รวม 5 โรงเรียน แบบสอบถามที่กล่าวนี้คือข้อมูลที่ให้นำมาทำการวิจัย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ครอบคลุมถึง เรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการ เรียนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้พยายามสร้างคำถาม ที่สั้น ชัดเจน ทอบง่าย และเข้าใจง่าย ส่วนใหญ่เป็นแบบ Multiple Choice เพื่อสะดวก แก่การตอบ

แบบสอบถามที่ถามแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ

ภาคที่ 1	เป็นคำถามเกี่ยวกับวิทย์	มีคำถามรวมทั้งสิ้น	12	คำถาม
ภาคที่ 2	เป็นคำถามเกี่ยวกับโทรทัศน์	มีคำถามรวมทั้งสิ้น	12	คำถาม
ภาคที่ 3	เป็นคำถามเกี่ยวกับภาพยนตร์	มีคำถามรวมทั้งสิ้น	10	คำถาม
ภาคที่ 4	เป็นคำถามเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	มีคำถามรวมทั้งสิ้น	13	คำถาม

ต่อการออกแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาคุณสมบัติของการวิจัยที่มีผู้ทำมาแล้ว
2. หาจำนวนประชากร โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (random sampling) โดยใช้ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ปีการศึกษา 2508 จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ รวม 5 โรงเรียน และสุ่มตัวอย่างเอาโรงเรียนละ 100 คน แต่ละโรงเรียนใช้นักเรียนชั้น ม.ศ. 4 จำนวน 35 คน ชั้น ม.ศ. 5 จำนวน 35 คน และ ม.ศ. 6 จำนวน 30 คน

ประเภทของโรงเรียนที่ทำการวิจัย คือ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัด กรมอาชีวศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ในแผนกวิชาต่างกัน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครทั้งสิ้น มีลักษณะเป็นโรงเรียนหญิง และ โรงเรียนสหศึกษา ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- 2.1 โรงเรียนการช่างสตรีโชติเวช
- 2.2 โรงเรียนช่างกลปทุมวัน
- 2.3 โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย
- 2.4 โรงเรียนวัดมพิศพิมุข
- 2.5 โรงเรียนพัฒนิกการพระนคร

3. ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างแล้วรวม 5 โรงเรียน
4. รวบรวมข้อมูล นำเอาข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หา ปัญหาที่ต้องการทราบนั้น แต่ละข้อมีผู้ตอบรอยละเท่าใด

คำจำกัดความ

1. อธิพจน์ หมายถึง สิ่งที่มีอำนาจเหนือ อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทาง คานติ และ ไมติ
2. สื่อมวลชน หมายถึง สิ่งชักนำทำให้คนทั้งหมดคิดคดหรือรู้จักถึงกัน
3. หลักสูตร หมายถึง การรวบรวมประสบการณ์ในทางที่ดีที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนโดยรวมเอา ทศนคติ ทักษะ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง และรวมเอาวัฒนธรรมไว้วาง
4. ประมวลการสอน หมายถึง คู่มือรายละเอียดเฉพาะวิชา ทำขึ้นเพื่อให้ครูใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนใช้เป็นรายวิชาไป
5. สังคมศึกษา หมายถึง วิชาในหมวดสังคมศึกษา ก ซึ่งได้แก่วิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ภูมิศาสตร์ภูมิภาค ประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์สากล
6. ทศนคติ หมายถึง ทาที ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสื่อมวลชน ประเภทต่าง ๆ ทั้งในลักษณะ นิมาน (Positive) คือ พอใจ สนใจ และนิยมชมชอบ และในลักษณะนิเสช (Negative) คือ ไม่พอใจ ไม่สนใจ
7. Multiple Choice ได้แก่การวัดผลแบบให้เลือกตอบ โดยผู้ตอบจะตอบได้โดยเลือกข้อหนึ่งข้อใดหรือหลายข้อตามที่กำหนดไว้ในคำถามแต่ละข้อ

คุณค่าของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนคาดว่าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อเท็จจริงในการ เรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน
2. เป็นข้อเสนอแนะแกกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในอันที่จะสนับสนุน ส่งเสริม การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา
3. เป็นแนวทางการสอนวิชาสังคมศึกษาแก่ครูที่สอนในระดับชั้นประโยคมัธยมศึกษา ตอนปลายสายอาชีพ
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า เรื่องบทบาทหรืออิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการ การศึกษาต่อไป
5. เป็นแนวทางของผู้เขียนซึ่งจะนำไปใช้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว